Downloaded via the EU tax law app / web

SENTENZA TAL-QORTI (it-Tieni Awla)

10 ta' Jannar 2006 (*)

"G?ajnuniet ta' l-Istat – Artikoli 87 KE u 88 KE – Banek – Fondazzjonijiet bankarji – Kun?ett ta' impri?a – Tnaqqis tat-taxxa diretta fuq id-dividendi mi?bura mill-fondazzjonijiet bankarji – Kwalifikazzjoni ta' g?ajnuna mill-Istat – Kompatibbiltà mas-suq komuni – De?i?joni tal-Kummissjoni 2003/146/KE – Evalwazzjoni ta' validità – Inammissibbiltà – Artikoli 12 KE, 43 KE u 56 KE – Prin?ipju ta' non-diskriminazzjoni – Libertà ta' l-istabbiliment – Moviment liberu tal-kapitali"

Fil-kaw?a C-222/04

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skond l-Artikolu 234 KE, imressqa mill-Corte suprema di cassazione (l-Italja), permezz ta' de?i?joni tat-23 ta' Marzu 2004, li waslet fil-Qorti tal-?ustizzja fit-28 ta' Mejju 2004, fil-pro?edura

Ministero dell’Economia e delle Finanze

vs

Cassa di Risparmio di Firenze SpA,

Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato,

Cassa di Risparmio di San Miniato SpA,

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (it-Tieni Awla),

komposta minn C. W. A. Timmermans, President ta' l-Awla, C. Gulmann (Relatur), R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta u G. Arestis, Im?allfin,

Avukat ?enerali: F. G. Jacobs,

Re?istratur: M. Ferreira, Amministratur Prin?ipali,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub u wara s-seduta tas-7 ta' Lulju 2005,

wara li rat is-sottomissjonijiet ippre?entati:

– g?all-Cassa di Risparmio di Firenze SpA, minn P. Russo u G. Morbidelli, avvocati,

– g?all-Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato u la Cassa di Risparmio di San Miniato SpA, minn A. Rossi u G. Roberti, avvocati,

– g?all-Gvern Taljan, minn I. M. Braguglia, b?ala a?ent, assistit minn P. Gentili, avvocato dello Stato,

– g?all-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej, minn R. Lyal u V. Di Bucci, b?ala a?enti,

wara li semg?et il-konklu?jonijiet ta' l-Avukat ?enerali ppre?entati fis-seduta tas-27 ta' Ottubru 2005,

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1 It-talba g?al de?i?joni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni ta' l-Artikoli 12KE, 43KE et seq., 56KE et seq., 87 KE u 88KE, kif ukoll il-validità tad-Deci?joni tal-Kummissjoni 2003/146/KE tat-22 ta' Awwissu 2002, dwar mi?uri fiskali implementati mill-Italja favur fondazzjonijiet bankarji (?U 2003, L 55, p. 56). [traduzzjoni mhux uffi?jali]

2 Din it-talba kienet ?iet ippre?entata fil-kuntest ta' kaw?a bejn il-Cassa di Risparmio di Firenze SpA (iktar 'il quddiem il-"Cassa di Risparmio di Firenze"), il-Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato u l-Cassa di Risparmio di San Miniato SpA (iktar 'il quddiem il-"Cassa di Risparmio di San Miniato"), stabbiliti fl-Italia, u l-Ministero dell'Economia e delle Finanze (Ministeru ta' l-Ekonomija u tal-Finanzi Taljan) fir-rigward ta' talba tal-Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato sabiex ting?ata e?enzjoni minn tnaqqis fiskali fuq id-dividendi g?as-sena fiskali 1998.

I – **Il-kuntest ?uridiku nazzjonali**

3 Fl-Italja, id-dividendi mqassma minn kumpanniji permezz ta' ishma huma su??etti g?al tnaqqis ta' ?las bil-quddiem fuq it-taxxi dovuti skond l-applikazzjoni ta' l-Artikolu 1 tal-Li?i Nru 1745 tad-29 ta' Di?embru 1962, rigward l-istabbiliment ta' ?las bil-quddiem jew ta' taxxa fuq id-dividendi mqassma mill-kumpannija u emendi tal-le?i?lazzjoni tan-natura obbligatorja tar-re?istrazzjoni ta' l-ishma (GURI Nru 5 tas-7 ta' Jannar 1963, p. 61), kif emendata permezz tad-Digriet le?i?lattiv Nru 22, tal-21 ta' Frar 1967, dwar dispo?izzjonijiet ?odda fil-qasam ta' ?las bil-quddiem jew ta' taxxi fuq id-dividendi mqassma mill-kumpanniji (GURI Nru 47, tat-22 ta' Frar 1967, p. 1012), mibdula f'li?i, b'emendi, permezz tal-Li?i Nru 209, tal-21 ta' April 1967 (GURI Nru 101, tat-22 ta' April 1967, p. 2099, iktar 'il quddiem il-"Li?i Nru 1745/62").

4 L-Artikolu 10 tal-Li?i Nru 1745/62 jipprevedi li d-dividendi dovuti lill-organizzazzjonijiet ta' persuni jew ta' proprjetà mhux su??etti g?al taxxa fuq il-kumpanniji, sa fejn dawn huma esklu?i mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din it-taxxa, kif ukoll g?al persuni taxxabbli fuq il-ba?i tal-bilan? tag?hom, imma e?entati mit-taxxa fuq il-kumpanniji, huma su??etti, minflok it-tnaqqis ta' ?las bil-quddiem imsemmija fl-Artikolu 1 ta' l-istess li?i, g?al tnaqqis ta' taxxa ta' 30%.

5 L-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 je?enta, mit-tnaqqis previst fl-Artikolu 10, id-dividendi dovuti lil persuni ?uridi?i ta' dritt pubbliku jew lil fondazzjonijiet, e?entati mit-taxxa fuq il-kumpanniji, li jsegwu esklu?ivament g?anijiet ta' karità, ta' edukazzjoni, ta' tag?lim, ta' studju u ta' ri?erka xjentifika.

6 L-Artikolu 6 tad-Digriet tal-President tar-Repubblika Nru 601, tad-29 ta' Settembru 1973, dwar il-le?i?lazzjoni tal-vanta??i fiskali (supplement ordinarju tal-GURI Nru 268, tas-16 ta' Ottubru 1973, p. 3, iktar 'il quddiem id-"Digriet Nru 601/73"), jipprevedi t-tnaqqis ta' nofs it-taxxa fuq id-d?ul ta' persuni ?uridi?i favur korpi u stabbilimenti ta' g?ajnuna so?jali, asso?jazzjonijiet ta' g?ajnuna mutwa, korpi ta' sptarijiet, korpi ta' assistenza u ta' karità, stabbilimenti ta' tag?lim u stabbilimenti ta' studju u ta' esperimentazzjoni ta' interess ?enerali bla skop ta' profitt, korpijiet xjentifi?i, akkademi?i, fondazzjonijiet u asso?jazzjonijiet stori?i, letterarji, xjentifi?i ta' esperimentazzjoni u ta' ri?erka li jsegwu esklu?ivament g?anijiet kulturali, kif ukoll korpi l-g?anijiet tag?hom huma l-istess b?al dawk ta' karità u ta' tag?lim skond il-li?i.

7 Pro?ess ta' privattizzazzjoni tas-sistema bankarja pubblika Talijana ?iet implementata permezz tal-Li?i Nru 218 tat-30 ta' Lulju 1991, dwar dispo?izzjonijiet fil-qasam ta' ristrutturar u ta' rinfurzar ta' l-allokazzjoni patrimonjali ta' l-istabbilimenti ta' kreditu ta' dritt pubbliku (GURI Nru 182,

tas-6 ta' Awwissu 1990, p. 8, iktar 'il quddiem il-"Li?i Nru 218/90"), u d-Digriet le?i?lattiv Nru 356 ta' l-20 ta' Novembru 1990, rigward dispo?izzjonijiet g?ar-ristrutturar u l-le?i?lazzjoni tal-grupp bankarju (supplement ordinarju tal-GURI Nru 282, tat-3 ta' Di?embru 1990, p. 5, iktar 'il quddiem id-"Digriet Nru 356/90").

8 L-Artikolu 1 tad-Digriet Nru 356/90 ippreveda, partikolarment, il-possibbiltà g?all-istabbilimenti bankarji pubbli?i, fosthom il-banek ta' tfaddil, li jittrasferixxu l-impri?a bankarja lejn kumpannija b'responsabbiltà limitata ffurmata minnhom stess. Il-korp mibdul, fil-prattika msejja? "fondazzjoni bankarja" (iktar 'il quddiem il-"fondazzjoni bankarja"), sar l-uniku azzjonist ta' din il-kumpannija (iktar 'il quddiem il-"kumpannija bankarja"), li kellha b?ala g?an it-twettiq ta' l-attività bankarja pre?edentement e?er?itata mill-istabbiliment bankarju pubbliku.

9 L-Artikolu 11 ta' l-istess Digriet kien jipprevedi li l-fondazzjonijiet bankarji li ji?u rregolati minn dan id-Digriet kif ukoll mill-istatuti tag?hom, ikollhom kapa?ità ?uridika s?i?a ta' dritt pubbliku u ta' dritt privat u fuq kollox ikunu su??etti g?ad-dispo?izzjonijiet legali dwar il-?atra tal-korpi ta' amministrazzjoni u ta' kontroll.

10 L-Artikolu 12 kien jippre?i?a li l-fondazzjonijiet bankarji li kellhom fondi kapitali mhux miksuba minn azzjonisti kellhom isegwu g?anijiet ta' interess pubbliku u ta' utilità so?jali, prin?ipalment fis-setturi tar-ri?erka xjentifika, tat-tag?lim, ta' l-arti u tas-sa??a, u li l-iskopijiet ori?inali ta' assistenza u ta' protezzjoni tal-kategoriji so?jali ?vanta??jati setg?u jin?ammu.

11 L-istess Artikolu kien i?id jg?id, b'mod partikolari, li:

– il-fondazzjonijiet bankarji setg?u jeffettwaw l-operazzjonijiet finanzjarji, kummer?jali, immobbli u mobbli me?tie?a jew opportuni g?at-twettiq ta' dawn l-g?anijiet;

– huma jamministraw l-ishma tag?hom fil-kumpannija bankarji sakemm huma jibqg?u titolari;

– madankollu, huma ma jistg?ux je?er?itaw direttament l-attività bankarja u lanqas li j?ommu ishma ta' kontroll fil-kapital ta' impri?i bankarji jew finanzjarji barra l-kumpannija bankarja;

– min-na?a l-o?ra, huma jistg?u jakkwistaw u j?edu ishma ta' minoranza fil-kapital ta' impri?i bankarji u finanzjarji o?ra;

– tran?itorjament, il-kontinwità operazzjonali bejn il-fondazzjoni bankarja u l-kumpannija bankarja kellha ti?i assigurata permezz ta' dispo?izzjonijiet li jipprevedu li membri tal-kumitat ta' amministrazzjoni jew tal-korp ekwivalenti tal-fondazzjoni bankarja ji?u nnominati fil-kunsill ta' amministrazzjoni u tal-membri tal-korp ta' kontroll g?all-kunsill ta' sorveljanza tal-kumpannija bankarja;

– il-fondazzjonijiet bankarji g?andhom jag?tu kontribuzzjoni determinata tad-d?ul li ?ej minn ishma fil-kumpanniji bankarji g?al ri?erva ddestinata g?as-sottoskrizzjoni g?al ?idiet ta' kapital ta' dawn il-kumpanniji;

– din ir-ri?erva setg?et ti?i investita f'ishma ta' kumpanniji li fihom il-fondazzjonijiet bankarji g?andhom sehem jew f'titoli ma?ru?in jew garantiti mill-Istat.

– Il-fondazzjonijiet bankarji setg?u jid?lu f'dejn permezz tal-kumpanniji bankarji jew jir?ievu garanziji min-na?a ta' dawn ta' l-a??ar f'limiti ddeterminati.

12 Skond l-Artikolu 13 tad-Digriet Nru 356/90:

– it-trasferimenti pubbli?i ta' ishma tal-kumpanniji bankarji g?andhom isiru permezz ta' offerta

pubblika ta' bejg?;

– fil-limitu globali ta' wie?ed fil-mija tal-kapital tal-kumpannija bankarja, it-trasferimenti fuq il-bor?a ta' ishma kkwotati jistg?u jsiru liberament;

– ir-rikors g?al pro?eduri o?ra kien su??ett g?al awtorizzazzjoni tal-Ministru tat-Te?or;

– meta mill-fatt tat-trasferiment jew ta' kull operazzjoni o?ra, il-fondazzjoni bankarja titlef, anki jekk temporanjament, il-kontroll tal-ma??oranza ta' l-ishma li jag?tu dritt g?all-vot fil-laqg?a ?enerali ordinarja tal-kumpannija bankarja, l-operazzjoni g?andha ti?i approvata permezz ta' Digriet tal-Ministru tat-Te?or;

– il-fondazzjoni bankarja li ??edi s-sehem ta' kontroll tista' takkwista sehem ie?or ta' kontroll f'kumpannija bankarja wara li tkun ?adet awtorizzazzjoni permezz ta' Digriet tal-Ministru tat-Te?or.

13 L-Artikolu 14 tad-Digriet Nru 356/90 kien jissu??etta l-fondazzjonijiet bankarji g?as-sorveljanza tal-Ministeru tat-Te?or, li lilu kienu bag?tu l-estimi provvi?orji u l-bilan?i annwali.

14 Skond l-istess dispo?izzjoni:

– il-fondazzjoni bankarji g?andhom barra minn hekk jibag?tu lill-Ministeru tat-Te?or u lill-Bank ta' l-Italja l-informazzjoni, anki perjodika, li tkun ?iet mitluba lilhom;

– il-Ministeru tat-Te?or seta jordna spezzjonijiet.

15 L-Artikolu 1(7-bis), tad-Digriet-le?i?lattiv Nru 332, tal-31 ta' Mejju 1994, dwar dispo?izzjonijiet g?at-t?affif tal-pro?eduri ta' trasferiment ta' l-ishma ta' l-Istat u tal-korpi pubbli?i f'kumpanniji permezz ta' ishma (GURI Nru 126, ta' 1 ta' ?unju 1994, p 38), mibdul f'li?i, flimkien ma' emendi, permezz tal-Li?i Nru 474, tat-30 ta' Lulju 1994 (GURU Nru 177, tat-30 ta' Lulju 1994, p. 5), ?assar id-dispo?izzjonijiet ta' l-Artikolu 13 tad-Digriet Nru 356/90, imsemmija fil-punt 12 ta' din is-sentenza, li kienu jipprevedu l-awtorizzazzjoni tal-Ministru tat-Te?or, min-na?a, g?al kull operazzjoni li b'effett tag?ha l-fondazzjoni bankarja kienet titlef il-kontroll tal-kumpannija bankarja, u min-na?a l-o?ra, g?all-akkwist ta' sehem ie?or ta' kontroll f'kumpannija bankarja.

16 Is-sistema stabbilita permezz tal-Li?i Nru 218/90 u d-Digriet Nru 356/90 ?iet emendata permezz tal-Li?i Nru 461 tat-23 ta' Di?embru 1998, dwar id-delegazzjoni tal-kompetenza lill-Gvern g?ar-riorganizzazzjoni tal-le?i?lazzjoni ?ivili u fiskali tal-korpi provvedituri msemmija fl-Artikolu 11(1) tad-Digriet le?i?lattiv Nru 356, ta' l-20 ta' Novembru 1990, kif ukoll tas-sistema fiskali ta' l-operazzjonijiet ta-ristrutturar bankarju (GURI Nru 4, tas-7 ta' Jannar 1999, p. 4, iktar 'il quddiem il-"Li?i Nru 461/98"), u permezz tad-Digriet Le?i?lattiv Nru 153, tas-17 ta' Mejju 1999, rigward le?i?lazzjoni ?ivili u fiskali tal-korpi provvedituri msemmija fl-Artikolu 11(1) tad-Digriet le?i?lattiv Nru 356, ta' l-20 ta' Novembru 1990, u tas-sistema fiskali ta' l-operazzjonijiet ta' ristrutturar bankarju, skond l-Artikolu 1 tal-Li?i Nru 461, tat-23 ta' Di?embru 1998 (GURI Nru 125, tal-31 ta' Mejju 1999, p. 4, iktar 'il quddiem id-"Digriet Nru 153/99").

17 L-Artikolu 30 tad-Digriet Nru 153/99 ?assar, b'mod partikolari, l-Artikoli 11, 12, 13 u 14 tad-Digriet Nru 356/90.

18 L-Artikolu 1 tad-Digriet Nru 153/93, li jirriprodu?i l-isem li deher fil-prattika, jippre?i?a "fondazzjoni" tfisser il-korp li jiddisponi mill-impri?a bankarja skond id-Digriet Nru 356/90.

19 L-Artikolu 2(1) tad-Digriet Nru 153/99 jg?id li:

– il-fondazzjonijiet bankarji huma persuni ?uridi?i ta' dritt privat bla skop ta' profitt, li g?andhom

awtonomija le?i?lattiva u amministrativa s?i?a u kompluta;

– huma jsegwu esklu?ivament l-g?anijiet ta' utilità so?jali u ta' promozzjoni ta' l-i?vilupp ekonomiku, skond id-dispo?izzjonijiet ta' l-istatuti rispettivi tag?hom.

20 L-Artikolu 3 i?id jg?id li:

– il-fondazzjonijiet bankarji jsegwu l-g?anijiet tag?hom skond il-modalitijiet kollha kompatibbli man-natura ?uridika tag?hom, kif definita fl-Artikolu 2;

– huma joperaw fir-rispett lejn il-prin?ipji ta' amministrazzjoni li to?loq profitt;

– huma ma jistg?ux jamministraw ?lief impri?i g?all-operat li jservu direttament g?at-twettiq ta' l-g?anijiet le?i?lattivi tag?hom u esklu?ivament fis-setturi rilevanti;

– huma mhumiex awtorizzati li je?er?itaw funzjonijiet bankarji;

– huwa pprojbit lilhom kull forma ta' finanzjament, ta' ?las jew ta' sussidju, dirett jew indirett, lil korpi li jsegwu skopijiet ta' profitt jew favur impri?i, tkun xi tkun in-natura tag?hom, bl-e??ezzjoni ta' impri?i operattivi u ta' kooperattivi so?jali.

21 Skond l-Artikolu 1 tad-Digriet Nru 153/99, fil-ver?joni ori?inali tieg?u, is-"setturi rilevanti" g?andhom jintg?a?lu fost is-setturi segwenti: ri?erka xjentifika, tag?lim, arti, konservazzjoni u l-valorizzazzjoni ta' proprjetà u attivitajiet kulturali u proprjetà ambjentali, is-sa??a u g?ajnuna lill-kategoriji so?jali ?vanta??jati.

22 Wara emenda ta' din id-dispo?izzjoni permezz ta' l-Artikolu 11 tal-Li?i Nru 448, tat-28 ta' Di?embru 2001, rigward dispo?izzjonijiet dwar ta' l-istabbiliment tal-estimi annwali u pluriannwali ta' l-Istat (li?i tal-finanzi 2002) (supplement ordinarju tal-GURI Nru 301, tad-29 ta' Di?embru 2001, p. 1, iktar 'il quddiem il-"Li?i Nru 448/01"), is-setturi rilevanti g?andhom fil-pre?ent jintg?a?lu jost is-setturi segwenti: familja u valuri marbuta mag?ha; edukazzjoni u ta?ri? ta?-?g?a?ag?; edukazzjoni, tag?lim u ta?ri?, li jinkludi x-xiri ta' prodotti ta' pubblikazzjoni g?all-iskola; volontarjat, filantropija u karità; reli?jon u ?vilupp spiritwali; g?ajnuna lill-anzjani, drittijiet ?ivi?i, prevenzjoni tal-kriminalità u sigurtà pubblika, sigurtà ta' l-ikel u agrikoltura ta' kwalità, ?vilupp lokali u kostruzzjoni ta' akkomodazzjoni so?jali fil-livell lokali; protezzjoni tal-konsumaturi; protezzjoni ?ivili, sa??a pubblika, medi?ina preventiva u kurativa; attivitajiet sportivi, prevenzjoni u trattament tal-vizzju tad-drogi, patolo?iji u disturbi fi?i?i u mentali; ri?erka xjentifika u teknolo?ika, protezzjoni u kwalità ta' l-ambjent; arti, attivitajiet u proprjetà kulturali.

23 L-Artikolu 4(3) tad-Digriet Nru 153/99, fil-ver?joni ori?inali tieg?u, kien jg?id li l-membri tal-korp ta' amministrazzjoni ma setg?ux jokkupaw il-funzjonijiet ta' membru tal-kunsill ta' amministrazzjoni fil-kumpannija bankarja.

24 Fil-ver?joni li tirri?ulta mil-li?i Nru 350 ta' l-24 ta' Di?embru 2003, rigward dispo?izzjonijiet dwar l-istabbiliment tal-estimi annwali u pluriannwali ta' l-Istat (li?i tal-finanzi 2004) (supplement ordinarju tal-GURI Nru 299 tas-27 ta' Di?embru 2003, p. 1), l-istess dispo?izzjoni tg?id li:

– il-persuni li je?er?itaw funzjonijiet ta' amministrazzjoni, ta' direzzjoni jew ta' kontroll fil-fondazzjoni bankarja ma jistg?ux jokkupaw funzjonijiet ta' amministrazzjoni, ta' direzzjoni jew ta' kontroll fil-kumpannija bankarja jew fil-kumpanniji li hija tikkontrolla jew li fihom hija g?andha sehem.

– il-persuni li je?er?itaw funzjonijiet ta' direzzjoni fil-fondazzjoni bankarja ma jistg?ux jokkupaw funzjonijiet ta' amministrazzjoni, ta' direzzjoni jew ta' kontroll fil-kumpannija bankarja.

25 Fil-ver?joni ori?inali tieg?u, l-Artikolu 5(1) tad-Digriet Nru 153/99 jg?id li l-patrimonju tal-fondazzjoni bankarja g?andu jkun kollu kemm hu u?at g?at-twettiq ta' g?anijiet le?i?lattivi u li, fil-kuntest ta' l-amministrazzjoni tal-patrimonju tag?hom, il-fondazzjonijiet bankarji jamministraw ir-riskji filwaqt li josseraw il-kriterji ta' prudenza b'tali mod li jikkonservaw il-valur u jag?mlu profitt adegwat. L-Artikolu 11 tal-Li?i Nru 448/01 ?ied ma' din id-dispo?izzjoni pre?i?azzjoni li l-amministrazzjoni g?andha tkun skond in-natura tal-fondazzjonijiet bankarji b?ala korpi ming?ajr skop ta' profitt li joperaw skond il-prin?ipji ta' trasparenza u ta' moralità.

26 L-Artikolu 6(1) tad-Digriet Nru 153/99 jg?id li l-fondazzjonijiet bankarji ma jistg?ux i?ommu ishma ta' kontroll ?lief f'korpi u kumpanniji li g?andhom b?ala skop esklu?iv l-amministrazzjoni ta' impri?i g?all-operat.

27 G?al dak li jikkon?erna s-sehem fil-kumpanniji bankarji, l-Artikolu 25(1) u (2), fil-ver?joni ori?inali, jg?id li:

– l-ishma ta' kontroll f'dawn il-kumpanniji jistg?u jin?ammu matul perijodu ta' erba' snin li jibda jiddekorri mid-data tad-d?ul fis-se?? tad-Digriet, fid-dawl tat-trasferiment tag?hom;

– fin-nuqqas ta' trasferiment f'dan it-terminu, l-ishma jistg?u ji?u kkonservati matul perijodu supplementari li ma jaqbi?x sentejn;

– l-ishma ta' kontroll fil-kumpanniji barra l-kumpanniji bankarji, bl-esklu?joni ta' dawk mi?muma mill-fondazzjonijiet bankarji fl-impri?i g?all-operat, g?andhom ji?u ?eduti fit-terminu stabbilit mill-Awtorità ta' sorveljanza, filwaqt li ti?i kkunsidrata l-e?i?enza ta' salvagwardja tal-valur tal-patrimonju u, f'kull ka?, g?at-tmiem tat-terminu ta' erba' snin previst.

28 B'ri?ultat ta' l-emenda ta' dawn id-dispo?izzjonijiet permezz ta' l-Artikolu 11 tal-Li?i Nru 448/01, wara mill-Artikolu 4 tad-Digriet le?i?lattiv Nru 143 ta' l-24 ta' ?unju 2003 (GURI Nru 144, ta' l-24 ta' ?unju 2003), mibdula f'li?i, b'emendi, permezz tal-Li?i Nru 212, ta' l-1 ta' Awwissu 2003 (supplement ordinarju tal-GURI Nru 185, tal-11 ta' Awwissu 2003, iktar 'il quddiem id-"Digriet le?i?lattiv Nru 143/03"):

– it-terminu massimu ta' erba' snin ta' konservazzjoni ta' l-ishma ta' kontroll ?ie ssostitwit permezz tad-data limitu tal-31 ta' Di?embru 2005;

– ?iet introdotta l-possibbiltà li jing?ataw ishma fil-kumpanniji bankarji lil kumpanniji ta' amministrazzjoni ta' tfaddil mag??ula fir-rispett tal-pro?eduri ta' tqeg?id f'kompetizzjoni u inkarigati li jamministraw dawn l-ishma f'isimhom stess skond kriterji ta' professjonalità u ta' indipendenza, il-fondazzjonijiet bankarji jikkonservaw f'?erti ka?ijiet il-possibbiltà li jag?tu indikazzjonijiet fir-rigward tal-laqg?at ?enerali straordinarji u t-trasferiment ta' dawn l-ishma qabel ma jse??u, f'kull ka?, mhux aktar tard mit-tmiem tat-tielet sena wara l-31 ta' Di?embru 2005;

– il-Ministru ta' l-Ekonomija u tal-Finanzi kif ukoll il-Banca d'Italia je?er?itaw setg?at li ng?atawlhom permezz tad-dispo?izzjonijiet applikabbli fil-materja bankarja u ta' kreditu;

– l-ishma ta' kontroll fil-kumpanniji barra l-kumpanniji bankarji, bl-esklu?joni ta' dawk mi?muma mill-fondazzjonijiet bankarji f'impri?i operattivi, g?andhom ji?u ?eduti fit-terminu stabbilit mill-Awtorità ta' sorveljanza filwaqt li ti?i kkunsidrata l-e?i?enza ta' salvagwardja tal-valur tal-patrimonju u, f'kull ka?, mhux aktar tard mid-data tal-31 ta' Di?embru 2005.

29 L-Artikolu 25(3) tad-Digriet Nru 153/99, fil-ver?joni ori?inali tieg?u mhux emendat permezz tal-Li?i Nru 448/01, jipprevedi li, meta l-fondazzjonijiet bankarji, wara l-iskadenza tat-termini stabbiliti g?all-konservazzjoni ta' l-ishma ta' kontroll, ikomplu j?ommuhom, l-Awtorità ta' Sorveljanza tippro?edi g?at-trasferiment tag?hom sakemmm ikun me?tie? sabiex ittemm il-kontroll.

30 F' materja fiskali, l-Artikolu 12(1) tad-Digriet Nru 153/99 jg?id li l-fondazzjonijiet bankarji li jkunu adattaw l-istatuti tag?hom g?ad-dispo?izzjonijiet ta' dan id-Digriet huma kkunsidrati b?ala korpi mhux kummer?jali, anki jekk huma jsegwu l-g?anijiet le?i?lattivi tag?hom permezz ta' impri?i operattivi.

31 Fid-data tad-de?i?joni tar-rinviju, l-Artikolu 12(2) kien jg?id li:

– is-sistema prevista fl-Artikolu 6 tad-Digriet Nru 601/73 kienet applikabbli g?all-fondazzjonijiet bankarji li kienu adattaw l-istatuti tag?hom g?ad-dispo?izzjonijiet tad-Digriet Nru 153/99 u li joperaw fis-setturi rilevanti;

– l-istess sistema kienet tapplika, sa l-adozzjoni tad-dispo?izzjonijiet ta' adattament ta' l-istatuti g?ad-Digriet Nru 153/99, g?all-fondazzjonijiet bankarji li m'g?andhomx in-natura ta' korpi kummer?jali li kienu segwew prin?ipalment g?anijiet ta' interess pubbliku u ta' utilità so?jali fis-setturi indikati fl-Artikolu 12 tad-Digriet Nru 356/90 u fl-emendi ulterjuri tieg?u.

32 L-Artikolu 12(3) tad-Digriet Nru 153/99, kif emendat permezz tad-Digriet le?i?lattiv Nru 143/03, jg?id li l-fondazzjonijiet bankarji jitilfu n-natura tag?hom ta' korpi mhux kummer?jali u jieqfu milli jibbenefikaw mit-tnaqqis fiskali previst jekk, wara d-data tal-31 ta' Di?embru 2005, huma jkunu g?adhom i?ommu sehem ta' kontroll fil-kumpanniji bankarji.

II – **Il-kaw?a prin?ipali u d-domandi preliminari**

33 Il-Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato talbet lill-amministrazzjoni fiskali Taljana, skond l-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62, l-e?enzjoni mit-taxxa fuq id-dividendi li huma dovuti lejh g?as-sena fiskali 1998, imposta fuq l-ishma tieg?u fil-Cassa di Risparmio di San Miniato kif ukoll fil-kumpannija Casse Toscane SpA, g?ad-drittijiet li ?adet ming?andha l-Cassa di Risparmio di Firenze.

34 Din it-talba kienet ?iet mi??uda g?ar-ra?uni li t-tmexxija minn fondazzjoni bankarja ta' l-ishma tag?ha f'kumpanniji bankarji g?andha ti?i kkunsidrata b?ala attività kummer?jali inkompatibbli ma' l-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62.

35 Il-Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato, kif ukoll il-Cassa di Risparmio di Firenze u l-Cassa di Risparmio di San Miniato kkontestaw id-de?i?joni ta' ?a?da quddiem il-Commissione tributaria provinciale di Firenze.

36 Ir-rikors tag?hom ?ie mi??ud.

37 It-tliet rikorrenti kkontestaw id-de?i?joni tal-Commissione tributaria provinciale di Firenze quddiem il-Commissione tributaria regionale di Firenze, li laqg?et ir-rikors tag?hom.

38 Skond il-qorti tar-rinviju, il-Commissione tributaria regionale di Firenze kienet idde?idiet li l-Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato, g?ar-ra?uni ta' l-g?an tag?ha ta' interess pubbliku jew ta' utilità so?jali f'setturi ddeterminati, kellha tibbenefika mit-tnaqqis ta' nofs it-taxxa fuq id-d?ul ta' persuni ?uridi?i skond l-Artikolu 6 tad-Digriet Nru 601/73 u li dan it-tnaqqis kellu jitwettaq ma' l-e?enzjoni ta' tnaqqis skond l-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62, indipendentement mi?-

?irkustanza li fondazzjoni bankarja tista' te?er?ita, barra l-attività prin?ipali, attività ekonomika ta' impri?a.

39 Skond il-qorti tar-rinviju wkoll, il-Commissione tributaria regionale di Firenze rreferiet, f'dan ir-rigward, g?al sistema ?dida li tirri?ulta mil-Li?i Nru 461/98 u mid-Digriet Nru 153/99, li tipprevedi espressament l-applikabbiltà g?al fondazzjonijeit bankarji tal-vanta?? fiskali in kwistjoni.

40 Hija kkunsidrat li, fil-ka? li ?ie sottomess lilha, il-prova ta' primarjetà ta' attività ekonomika ta' impri?a fuq l-g?anijiet ta' utilità so?jali ma kinitx disponibbli.

41 Il-Ministero dell'Economia e delle Finanza ressaq Appell fil-Kassazzjoni kontra d-de?i?joni mog?tija.

42 Huwa invoka, b'mod partikolari, ksur ta' l-Artikoli 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62, 6 tad-Digriet Nru 601/73 u 14 tad-dispo?izzjonijiet preliminari tal-Kodi?i ?ivili Taljan, li skond dawn il-li?ijiet li jag?mlu e??ezzjoni g?al regoli ?enerali jew g?al li?ijiet o?ra ma japplikawx lil hinn minn ka?ijiet u ?irkustanzi li g?alihom huma previsti.

43 Fid-de?i?joni tar-rinviju tag?ha, il-Corte suprema di cassazione osservat li s-soluzzjoni tal-kaw?a prin?ipali fuq il-ba?i tad-dritt nazzjoniali g?andha tikkunsidra l-kwistjoni dwar il-kompatibbiltà tas-sistema fiskali tal-fondazzjonijiet bankarji mad-dritt Komunitarju, b'mod partikolari flimkien ma' l-Artikoli 12 KE, 43 KE u segwenti, 56 KE u segwenti, kif ukoll 87 KE u 88 KE. Hija ssostni li, skond ?urisprudenza kostanti tal-Qorti, l-awtoritajiet nazzjonali g?andhom l-obbligu li japplikaw, *ex officio*, ir-regoli ta' dritt Komunitajri, jekk hemm b?onn billi ma japplikawx ir-regoli nazzjonali kuntrarji g?alihom.

44 G?al dak li jikkon?erna l-Artikoli 87 KE u 88 KE, hija tosserva li, jekk il-mi?uri fiskali in kwistjoni fil-kaw?a prin?ipali g?andhom ji?u kkunsidrati b?ala li jikkostitwixxu g?ajnuniet ta' l-Istat favur ?erti impri?i jew ta' ?erti produzzjonijiet, huma ma jistg?ux ji?u implementati ming?ajr de?i?joni preliminari tal-Kummissjoni dwar il-kompatibbiltà tag?hom. Sa l-adozzjoni ta' tali de?i?joni, il-qrati g?andhom, min?abba ta' l-effett dirett ta' l-Artikolu 88(3)KE, jirrifjutaw li japplikawhom.

45 F'dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tikkonstata li d-De?i?joni 2003/146 e?aminat il-mi?uri fiskali previsti fl-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99 fir-rigward ta' l-Artikoli 87 KE u 88 KE.

46 Skond din id-de?i?joni, il-mi?uri e?aminati, implementati favur fondazzjonijiet bankarji li ma je?er?itawx direttament attività fis-setturi elenkati fl-Artikolu 1 ta' dan id-Digriet, kif emendat permezz tal-Li?i Nru 448/01, ma jikkostitwixxux g?ajnuna ta' l-Istat skond l-Artikolu 87(1)KE, g?ar-ra?uni li mhumiex ma?suba b?ala "impri?i" skond din l-a??ar dispo?izzjoni.

47 Il-qorti tar-rinviju tippre?i?a li n-natura kummer?jali jew mhux tal-fondazzjonijiet bankarji kienu s-su??ett ta' diver?enzi ta' anali?i.

48 L-amministrazzjoni fiskali Taljana kienet kostantement sostniet li l-fondazzjonijiet bankarji g?andhom natura kummer?jali, b'tali mod li huma kienu su??etti g?al sistema fiskali ordinarja.

49 Il-Gvern Taljan, fil-kuntest tal-pro?edura li kienet waslet g?ad-De?i?joni 2003/146, kien min-na?a tieg?u sostna li l-fondazzjonijiet bankarji ma jistg?ux ji?u kkunsidrati b?ala "impri?i" g?all-finijiet tar-regoli tal-kompetizzjoni.

50 Diver?enzi kienu je?istu fi ?dan stess il-qorti tar-rinviju. ?erti de?i?jonijiet kienu wrew in-natura mhux kummer?jali tal-fondazzjonijiet bankarji, g?ar-ra?uni li l-amministrazzjoni ta' ishma fl-impri?i bankarji, kif ukoll ishma mi?muma f'impri?i o?ra barra l-kumpannija bankarja, ma kinux

jikkostitwixxu ?lief strument ma?sub li j?ib mezzi finanzjarji indispensabbli g?at-twettiq ta' l-g?anijiet so?jali u kulturali limitati g?all-korp. De?i?jonijiet o?ra kienu de?i?i bil-kontra meta ?ie kkunsidrat in-nuqqas ta' rilevanza ta' missjonijiet so?jali u kulturali fir-rigward tas-sistema fiskali ta' tnaqqis, peress illi l-korpi in kwistjoni setg?u ja?ixxu fuq is-suq bankarju u fuq swieq o?ra f'kompetizzjoni ma' l-impri?i l-o?ra.

51 Il-qorti tar-rinviju ssostni li l-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99 jinkludi espressament is-sistema prevista fl-Artikolu 6 tad-Digriet Nru 601/73, sakemm huma kienu adottaw dispo?izzjonijiet ta' adattament ta' l-istatuti tag?hom g?ad-Digriet Nru 153/99, g?al fondazzjonijiet bankarji li m'g?andhomx in-natura ta' korpi kummer?jali li kienu segwew prin?ipalment g?anijiet ta' interess pubbliku u ta' utilità so?jali.

52 Hija ??id tg?id li skond parti tal-?urisprudenza nazzjonali, l-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99 huwa ta' natura interpretattiva, fejn is-sistema fiskali in kwistjoni tapplika wkoll g?as-snin fiskali qabel id-d?ul fis-se?? tad-Digriet Nru 153/99.

53 Hija tikkunsidra li b'hekk g?andha ti?i e?aminata l-kwistjoni tal-validità tad-De?i?joni 2003/146. F'dan ir-rigward, jekk g?andu ji?i kkunsidrat li l-fondazzjonijiet bankarji huma min-natura tag?hom impri?i, din l-a??ar de?i?joni hija nieqsa minn validità.

54 Madankollu, skond il-qorti tar-rinviju, l-assenjazzjoni simultanja, skond obbligu legali, g?al su??etti ta' dritt spe?jalment ikkostitwiti g?al dan il-g?an, tal-proprjetà dominanti ta' kontribuzzoni sinifikanti ta' impri?i bankarji u l-manteniment ta' din is-sitwazzjoni matul tul ta' ?mien kunsiderevoli kif ukoll l-u?u ta' d?ul tat-trasferiment ta' tali ishma g?all-finijiet ta' xiri u ta' amministrazzjoni ta' ishma sinifikanti f'impri?i o?ra, g?al diversi finalitajiet g?an-numru li permezz tag?hom jidher l-i?vilupp ekonomiku tas-sistema, jag?ti lok g?al attività ekonomika li minnha tippro?edi r-ri?erka ta' prodott, anki jekk dan il-prodott ma jistax ji?i distribwit u g?andu b?ala prijorità jservi g?al skopijiet nieqsa minn skop ta' profitt.

55 Il-qorti tar-rinviju tosserva li, fit-tmien tas-sena fiskali 1995-1996, il-fondazzjonijiet bankarji kellhom patrimonju ta' ITL 50000 biljun u li, fil-31 ta' Di?embru 2002, l-attiv tag?hom kien g?ola g?al EUR 37 biljun, ming?ajr ma tinkludi ?-?ieda fil-valur ta' l-ishma mi?muma, normalment irre?istrati skond il-valur storiku tag?hom.

56 Il-qorti tar-rinviju ssostni li l-e?er?izzju ta' missjonijiet ming?ajr skop ta' profitt mill-fondazzjonijiet bankarji kien ivvizzja l-element karatteristiku tas-sistema, ji?ifieri li dawn il-fondazzjonijiet bankarji g?andhom b?ala missjoni, kemm b?ala kostituzjoni kif ukoll fil-funzjoni tag?hom, li jie?du l-proprjetà u l-amministrazzjoni ta' numru importanti ta' impri?i bankarji filwaqt li je?er?itaw fuqhom setg?at ta' kontroll, li fosthom hemm dawk tal-?atra u tar-revoka ta' l-amministraturi.

57 Tali funzjoni ma tistax ti?i kkunsidrata b?ala li tevita r-regoli tal-kompetizzjoni. Din il-funzjoni kienet element essenzjali tas-sistema bankarja pubblika u, skond il-prin?ipji tad-dritt Komunitarju, tikkonsisti dejjem fl-e?er?izzju ta' attività ekonomika. Hija tirrappre?enta inkontestabbilment fattur li jista' jfixkel is-suq u l-iskambji intrakomunitarji, aktar u aktar meta l-fondazzjonijiet bankarji jistg?u jixtru wkoll ishma f'impri?i o?ra, li jinkludu impri?i bankarji.

58 Barra minn hekk il-fondazzjonijiet bankarji jg?ixu f'simbjo?i ?uridika u ekonomika mas-sistema bankarja pubblika, fejn huma ma jkunux barranin g?al din is-sistema u g?as-suq in kwistjoni.

59 Il-qorti tar-rinviju tistaqsi, barra minn hekk, jekk is-sistema fiskali fil-kaw?a prin?ipali ma tikkostitwixxix ksur tal-prin?ipju ta' non-diskriminazzjoni li jinsab fl-Artikolu 12 KE u, fl-istess ?in,

ksur tal-prin?ipji ta' libertà ta' l-istabbiliment u ta' moviment liberu tal-kapital, stabbiliti rispettivament fl-Artikoli 43KE u 56KE.

60 F'dawn i?-?irkustanzi, il-Corte suprema di cassazione dde?idiet li tissospendi l-pro?eduri quddiemha u tressaq lill-Qorti tal-?ustizzja s-segwenti domandi g?al de?i?joni preliminari:

"1) G?andhom ji?u kkunsidrati, b?ala su??etti g?ar-regoli ta' kompetizzjoni Komunitarja, sensiela ta' persuni su??etti ta' dritt (li g?andhom ji?u msej?a "fondazzjonijiet bankarji"), ma?luqa skond il-Li?i [Nru 218/93] u tad-[Digriet Nru 356/90], li jinkludi l-emendi li saru sussegwentement, biex ikunu titolari ta' ishma ta' kontroll ta' kumpanniji li je?er?itaw attivitajiet bankarji u sabiex jamministraw tali ishma, relatati ma' kontribuzzjoni suffi?entement sinifikanti ta' l-operaturi tas-suq, peress li dawn ikollhom mag?hom l-attribuzzjoni lil dawn il-persuni tal-benefi??ji ta' l-impri?i kkontrollati, inklu?i dawk li jing?atawlhom missjonijiet ta' utilità so?jali? Fir-rigward tad-dispo?izzjonijiet stabbiliti permezz tad-[Digriet Nru 153/99], il-possibbiltà mog?tija lil tali korpi li jaffettwaw il-prodott tat-trasferiment ta' tali ishma fix-xiri u fl-amministrazzjoni ta' l-ishma sinifikanti fl-impri?i l-o?ra, b'mod partikolari l-impri?i bankarji, inklu?i ishma ta' kontroll ta' impri?i mhux bankarji, b'g?anijiet differenti minn dak ta' l-i?vilupp ekonomiku tas-sistema, hija bl-istess mod kostituttiva ta' l-e?er?izzju ta' l-attività ta' impri?a g?al finijiet ta' l-applikazzjoni tad-dritt Komunitarju tal-kompetizzjoni?

2) Konsegwentement, tali korpi, b?al dak li huma rregolati permezz tad-dispo?izzjonijiet tal-[Li?i Nru 218/90] u tad-[Digriet Nru 356/90], li jinkludu emendi li saru sussegwentement, kif ukoll permezz tad-dispo?izzjonijiet li ?ar?u mir-riforma li n?olqot permezz tal-[Li?i Nru 461/98] u permezz tad-[Digriet Nru 153/99], huma su??etti g?al-le?i?lazzjoni Komunitarja dwar g?ajuniet ta' l-Istat (Artikoli 87 KE u 88 KE) fir-rigward ta' sistema fiskali favorevoli li tag?ha huma d-destinatarji?

3) Fil-ka? ta' risposta affermattiva g?ad-domanda pre?edenti, is-sistema ta' tnaqqis ta' taxxa diretta fuq id-dividendi li n?abru, f'dan il-ka?, huma jew le g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87KE?

4) Dejjem fil-ka? ta' risposta affermattiva g?ad-domanda li saret [fil-punt 2], id-[De?i?joni 2003/146] li tirrikonoxxi l-inapplikabbiltà g?all-fondazzjonijiet ta' ori?ini bankarja tad-dispo?izzjonijiet dwar g?ajnuna mill-Istat hija valida meta ti?i kkunsidrata mill-punt tal-le?ittimità tag?ha u mill-punt ta' nuqqas u/jew insuffi?jenza ta' ra?unijiet […]?

5) Indipendentement mill-applikabbiltà tal-le?i?lazzjoni dwar g?ajnuniet ta' l-Istat, l-adozzjoni ta' sistema fiskali aktar favorevoli g?ad-distribuzzjoni tal-benefi??ji ta' l-impri?i ta' banek benefi?jarji, esklu?ivament nazzjonali, ikkontrollati minn fondazzjonijet, benefi??ji li n?abru minn dawn ta' l-a??ar jew tal-benefi??ji ta' l-impri?i fejn l-ishma kienu nxtraw bis-sa??a tar-ri?ultat tat-trasferiment ta' l-ishma fil-kumpanniji bankarji benefi?jarji, jiddiskrimina favur impri?i fejn l-ishma huma mi?muma b'dan il-mod bi ?vanta?? g?all-impri?i l-o?ra li joperaw fuq is-suq in kwistjoni u, fl-istess ?in, ta' ksur tal-prin?ipji ta' libertà ta' l-istabbiliment u tal-moviment liberu tal-kapital, skond l-Artikoli 12KE, 43KE et seq. u 56KE et seq.?"

III – **Fuq id-domandi preliminari**

A – *Fuq l-ammissibbiltà tad-domandi*

1. Fuq l-ammissibbiltà ta' l-ewwel, it-tieni u t-tielet domandi

a) Osservazzjonijiet ippre?entati lill-Qorti

61 Il-konvenuti prin?ipali je??epixxu li l-ewwel tliet domandi huma inammissibbli g?ar-ra?unijiet li:

– kuntrarjament g?al dak li tafferma l-qorti tar-rinviju, l-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 tikkon?erna biss tnaqqis ta' ?las bil-quddiem fuq taxxa u mhux tat-taxxa *per se*;

– il-kwistjonijiet imressqa kienu jippre?entaw interess purament nazzjonali fir-rigward sempli?ement li ji?i stabbilit jekk, fir-rigward tar-regoli ?enerali msemmija fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62, il-fondazzjonijiet bankarji g?andhomx id-dritt li jibbenefikaw minn e?enzjoni prevista minn din id-dispo?izzjoni.

62 Il-Gvern Taljan u l-Kummissjoni ma jikkontestawx l-ammissibbiltà ta' l-ewwel tliet domandi mressqa.

b) Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-?ustizzja

63 Skond ?urisprudenza kostanti, il-Qorti mhijiex kompetenti, skond l-Artikolu 234 KE, sabiex tidde?iedi preliminarjament fuq l-interpretazzjoni tar-regoli relatati mal-li?i nazzjonali (sentenzi tad-19 ta' Marzu 1964, Unger, 75/63, ?abra p. 347, 365, u tas-26 ta' Settembru 1996, Allain, C-341/94, ?abra p. I-4631, punt 11). Il-kompetenza tal-Qorti hija limitata g?all-e?ami ta' l-uni?i dispo?izzjonijiet tad-dritt Komunitarju (Digriet tal-21 ta' Di?embru 1995, Max Mara, C-307/95, ?abra p. I-5083, punt 5). Hija kompetenza tal-qorti nazzjonali li tevalwa l-portata tad-dispo?izzjonijiet nazzjonali u l-mod li huma g?andhom ji?u applikati (sentenza tas-7 ta' Di?embru 1995, Cámara de Comercio, Industria y Navegación de Ceuta, C-45/94, ?abra p. I-4385, punt 26).

64 Fil-kaw?a prin?ipali, hija g?aldaqstant responsabbiltà tal-qorti tar-rinviju li tiddetermina jekk l-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 tikkon?ernax d?ul fuq ?las bil-quddiem fuq taxxa dovuta jew tnaqqis ta' taxxa.

65 Hija kompetenza tag?ha wkoll li tikkunsidra jekk il-fondazzjoni bankarja konvenuta g?andhiex id-dritt g?al tali e?enzjoni skond is-sena fiskali in kwistjoni, permezz ta' l-effett ta' applikazzjoni mag?quda ta' dan l-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 u ta' l-Artikolu 6 tad-Digriet Nru 601/73, kif ukoll, jekk ikun il-ka?, ta' applikazzjoni retroattiva ta' l-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99.

66 Fl-affermattiv, il-qorti tar-rinviju g?andha tidde?iedi l-kwistjoni jekk il-vanta?? fiskali korrispondenti jikkostitwixxix g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87(1)KE. Fil-fatt, jekk dan huwa l-ka?, dan il-vantagg fiskali jista', skond l-Artikolu 88(3)KE, ji?i implementat ming?ajr ma ji?i nnotifikat lill-Kummissjoni.

67 Id-domanda hi, jekk ikun il-ka?, il-qorti nazzjonali g?andha tidde?iedi, fil-fatt tirri?ulta mid-dritt Komunitarju.

68 F'dawn il-kundizzjonijiet, l-ewwel tliet domandi preliminari mressqa, sakemm dawn huma relatati ma' din il-li?i, huma ammissibbli.

2. Fuq l-ammissibbiltà tar-raba' domanda

a) Osservazzjonijiet ippre?entati lill-Qorti tal-?ustizzja

69 Il-konvenuti prin?ipali jsostnu li r-raba' domanda mressqa, dwar il-validità tad-De?i?joni 2003/146, hija inammissibbli g?ar-ra?uni li din id-de?i?joni kienet saret definittiva fir-rigward tar-

Repubblika Taljana li, meta kellha l-possibbiltà, ma kinitx resqet rikors g?al annullament fuq il-ba?i ta' l-Artikolu 230 KE (sentenza tad-9 ta' Marzu 1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, ?abra p. I-833).

70 Il-Gvern Taljan josserva li r-raba domanda mhijiex rilevanti, peress li d-De?i?joni 2003/146 kienet ?iet adottata fid-dawl tas-sistema tal-fondazzjonijiet bankarji kif emendata permezz tad-Digriet Nru 153/99.

71 Il-Kummissjoni tikkunsidra wkoll li din id-domanda hija inammissibbli, peress li l-kaw?a prin?ipali kienet ikkunsidrat is-sitwazzjoni e?istenti fl-1998, filwaqt li d-De?i?joni 2003/146 kienet e?aminat it-tnaqqis fiskali awtorizzat g?al fondazzjonijiet bankarji permezz tad-Digriet Nru 153/99, tnaqqis li, fuq kollox, kien jikkorrispondi g?al vanta??i fiskali barra l-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62.

b) Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-?ustizzja

72 Id-domanda inti?a g?all-evalwazzjoni tal-validità tad-De?i?joni 2003/146 ma ?ietx imressqa fuq talba ta' su??ett tad-dritt li, filwaqt li kellu l-possibbiltà li jressaq rikors g?al annullament kontra din id-de?i?joni, ma kienx utilizzah fit-terminu mog?ti mill-Artikolu 230 KE.

73 Din ?iet imressqa *ex officio* mill-qorti tar-rinviju.

74 Konsegwentement, hija ma tistax ti?i ddikjarata inammissibbli skond il-?urisprudenza li tirri?ulta mis-sentenza TWD Textilwerke Deggendorf, i??itata iktar 'il fuq.

75 Madankollu, g?andu ji?i mfakkar li, skond ?urisprudenza kostanti, il-Qorti tista' tidde?iedi li ma tidde?iedix fuq domanda preliminari meta tevalwa l-validità ta' att Komunitarju, meta jidher b'mod manifest li din l-evalwazzjoni, mitluba mill-qorti nazzjonali, m'g?andha ebda relazzjoni mar-realtà jew ma' l-g?an tal-kaw?a prin?ipali (sentenza tal-21 ta' Marzu 2002, Cura Anlagen, C-451/99, ?abra p. I-3193, punt 16).

76 Id-De?i?joni 2003/146 te?amina fir-rigward ta' l-Artikoli 87 KE u segwenti, b'mod partikolari, l-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99, dwar l-adozzjoni tat-tnaqqis ta' nofs it-taxxa prevista fl-Artikolu 6 tad-Digriet Nru 601/73.

77 Dan it-tnaqqis huwa vanta?? fiskali distint mill-e?enzjoni tat-tnaqqis mog?ti mill-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62.

78 Fil-punt 61 u fl-Artikolu 1 tad-De?i?joni 2003/146, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-mi?ura mressqa mill-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99 favur fondazzjonijiet bankarji li ma je?er?itawx direttament attività fis-setturi elenkati fl-Artikolu 1 ta' dan id-Digriet, kif emendat permezz tal-Li?i Nru 448/01 (ara l-punt 22 ta' din is-sentenza) ma jikkostitwxxix g?ajnuna mill-Istat.

79 Hija kompetenza tal-qorti tar-rinviju li tidde?iedi jekk l-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99 g?andux jew le, fil-li?i interna, in?idenza fuq l-applikazzjoni ta' l-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/92 fil-kaw?a prin?ipali (ara l-punt 65 ta' din is-sentenza), rigward is-sena fiskali 1998.

80 Fl-affermattiv, din il-qorti hija kompetenti sabiex tevalwa jekk il-vanta?? fiskali in kwistjoni jikkostitwixxix g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87(1) KE.

81 Fin-negattiv, hija g?andha tippro?edi g?all-istess evalwazzjoni jekk hija tidde?iedi li l-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 jibbenefika lill-konvenuta prin?ipali fil-kuntest ta' applikazzjoni tieg?u flimkien ma' l-uniku Artikolu 6 tad-Digiret Nru 601/73.

82 Madankollu, f'kull ipote?i, kull evalwazzjoni ma setg?etx issir permezz tad-De?i?joni 2003/146.

83 Fil-fatt, il-konklu?joni tal-Kummissjoni li l-mi?ura prevista fl-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99 ma jikkostitwixxix g?ajnuna mill-Istat hija bba?ata fuq il-kostatazzjoni li l-fondazzjonijiet bankarji mhumiex impri?i skond l-Artikolu 87(1)KE.

84 Madankollu, din il-kostatazzjoni hija r-ri?ultat ta' l-anali?i, mill-Kummissjoni, tas-sistema ?dida tal-fondazzjonijiet bankarji li jirri?ultaw mil-li?i Nru 461/98, tad-Digriet Nru 153/99 u tal-Li?i Nru 448/01, sistema li da?let fis-se?? wara s-sena fiskali 1998, fil-kaw?a prin?ipali.

85 Din is-sistema ?dida tinkludi, kif jirri?ulta mill-isfond tal-kuntest le?i?lattiv nazzjonali li jinsab fil-punti 7 sa 32 ta' din is-sentenza, differenzi sinifikanti fir-rigward tas-sistema pre?edenti u, minbarra l-Artikolu 12(2) tad-Digriet Nru 153/99, mhemmx konferma li hija g?andha applikazzjoni retroattiva.

86 Skond il-pjan le?i?lattiv, l-evalwazzjoni tal-Kummissjoni g?aldaqstant irrigwardat, g?all-finijiet tal-kwalifika eventwali tal-fondazzjonijiet bankarji b?ala impri?i, sistema differenti minn dik applikabbli matul is-sena fiskali fil-kaw?a prin?ipali.

87 F'dan ir-rigward, fil-punt 43 tad-De?i?joni 2003/146, il-Kummissjoni tikkunsidra, b?ala elementi importanti, li:

– id-Digriet Nru 153/99 introdu?a, g?al dak li jikkon?erna l-kontroll ta' impri?i kummer?jali mill-fondazzjonijiet bankarji, "salvagwardji spe?ifi?i" analizzati fil-punti 36 sa 39 ta' l-istess de?i?joni;

– il-Li?i Nru 448/01 irrinforzat is-separazzjoni bejn il-fondazzjonijiet bankarji u l-istabbilimenti finanzjarji, u kkontribwixxiet g?aldaqstant g?at-tne??ija ta' d-dubji espressi fuq dan il-punt fid-de?i?joni ta' ftu? tal-pro?edura.

88 Barra minn hekk, fil-qasam tal-fatti, fir-rigward ta' l-eventwali e?er?izzju dirett mill-fondazzjonijiet bankarji ta' attivitajiet fis-setturi previsti mid-dispo?izzjonijiet applikabbli, il-Kummissjon kkunsidrat id-deskrizzjoni ta' sitwazzjoni fattwali li se??et wara s-sena fiskali 1998, mog?tija mill-awtoritajiet Taljani permezz ta' ittra tas-16 ta' Jannar 2001.

89 Fil-punt 51 tad-de?i?joni tag?ha, hija tosserva li, f'din l-ittra, l-awtoritajiet Taljani ddikjaraw li, "g?all-mument", l-ebda wa?da mill-fondazzjonijiet bankarji ma kienet g?amlet u?u mill-possibbiltà prevista mill-li?i, li te?er?ita direttament attività f'dawn is-setturi u, fil-punt 54 ta' l-istess de?i?joni, hija ssostni li din l-informazzjoni wasslitha "sabiex tirrevedi l-po?izzjoni inizjali tag?ha, espressa fid-de?i?joni ta' ftu? tal-pro?edura, dwar in-natura tal-fondazzjonijiet b?ala impri?i".

90 F'dan il-kuntest, l-evalwazzjoni mill-Kummissjoni tan-natura tal-fondazzjonijiet bankarji fil-kuntest tas-sistema ?dida tag?hom mhijiex tali li tiddetermina l-evalwazzjoni tal-kwalifika tag?hom fil-kuntest tas-sistema pre?edenti tag?hom, jekk ikun il-ka? fir-rigward ta' sitwazzjoni fattwali li hija stess hija differenti.

91 G?aldaqstant, jidher b'mod manifest li d-domanda tal-qorti tar-rinviju dwar il-validità tad-De?i?joni 2003/146 hija ming?ajr relazzjoni ma' l-iskop tal-kaw?a prin?ipali, b'tali mod li hija mhijiex rilevanti g?as-soluzzjoni ta' din ta' l-a??ar.

92 Hija b'hekk g?andha ti?i ddikjarata inammissibbli.

3. Fuq l-ammissibbiltà tal-?ames domanda

a) Osservazzjonijiet ippre?entati lill-Qorti tal-?ustizzja

93 Il-konvenuti prin?ipali jsostnu li l-?ames domanda, dwar l-e?istenza ta' diskriminazzjoni jew ta' restrizzjonijiet g?all-libertà ta' stabbiliment u tal-moviment liberu tal-kapital, hija inammissibbli g?ar-ra?uni tan-natura indeterminata tag?ha. Il-qorti tar-rinviju ma tippre?i?ax l-elementi tal-le?i?lazzjoni in kwistjoni li jsiru ostaklu g?all-e?er?izzju tal-libertajiet iggarantiti mit-Trattati KE. Hija ma tindikax g?aldaqstant, b'mod ?ar, li fondazzjonijiet bankarji jew kumpanniji bankarji jibbenefikaw minn diskriminazzjoni.

94 Il-Gvern Taljan u l-Kummissjoni ma jikkontestawx l-ammissibbiltà tal-?ames domanda.

b) Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-?ustizzja

95 Kuntrarjament g?all-affermazzjonijiet tal-konvenuti prin?ipali, il-qorti tar-rinviju tippre?i?a espressament, fil-?ames domanda tag?ha, li:

– huwa l-vanta?? fiskali fil-kaw?a prin?ipali li jista' jkun fl-ori?ini ta' diskriminiazzjoni u ta' restrizzjoni tal-libertà ta' l-istabbiliment jew tal-moviment liberu tal-kapital;

– id-diskriminazzjoni u r-restrizzjoni kienu je?istu g?all-profitt ta' l-impri?i, bankarji u mhux, li fihom il-fondazzjonijiet bankarji j?ommu l-ishma.

96 Il-?ames domanda b'hekk hija ammissibbli.

B –*Fuq l-interpretazzjoni tad-dispo?izzjonijiet rilevanti tad-dritt Komunitarju*

97 Permezz ta' l-ewwel u t-tieni domandi, li g?andhom ji?u e?aminati flimkien u li jinqraw fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet ?viluppati fil-punti 84 sa 90 ta' din is-sentenza, fir-rigward tan-nuqqas ta' rilevanza tas-sistema ?dida tal-fondazzjonijiet bankarji li jirri?ultaw mil-li?i Nru 461/98 tad-Digriet Nru 153/99 u tal-Li?i Nru 448/01, il-qorti tar-rinviju titlob fis-sustanza jekk persuna ?uridika b?al dik fil-kaw?a prin?ipali tistax, fid-dawl tas-sistema applikabli fi?-?mien ikkon?ernat, ti?i kkwalifikata b?ala "impri?a" skond l-Artikolu 87(1) KE, u b?ala tali, tkun su??etta matul dan i?-?mien g?ar-regoli Komunitarji dwar l-g?ajnuna mill-Istat.

98 Permezz tat-tielet domanda, inti?a sabiex tiddetermina jekk il-mi?ura statali stabbilita ming?ajr ma ?iet ikkunsidrata l-pro?edura ta' e?ami preliminari stabbilita permezz ta' l-Artikolu 88(3)KE, kellhiex jew le ti?i su??etta g?alih, l-istess qorti titlob fis-sustanza jekk e?enzjoni ta' tnaqqis fuq id-dividendi b?al dik fil-kaw?a prin?ipali, tistax ti?i kkwalifikata b?ala g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87(1)KE.

99 G?al dak li jikkon?erna l-?ames domanda, g?andu ji?i mfakkar li l-Artikolu 12KE, li jimponi prin?ipju ?enerali ta' projbizzjoni ta' kull diskriminazzjoni g?ar-ra?uni ta' nazzjonalità, m'g?andux ji?i applikat b'mod awtonomu ?lief f'sitwazzjonijiet regolati mid-dritt Komunitajru li g?alihom it-Trattat ma jipprevedix regola spe?ifika ta' non-diskriminazzjoni (ara, b'mod partikolari, is-sentenza tat-8 ta' Marzu 2001, Metallgesellschaft *et*, C-397/98 u C-410/98, ?abra p. I-1727, punt 38). Madankollu, il-prin?ipju ta' non-diskriminazzjoni ?ie implementat, fl-oqsma tad-dritt ta' l-istabbiliment u tal-moviment liberu tal-kapital, rispettivament, permezz ta' l-Artikoli 43 KE u 56 KE. Il-?ames domanda g?andha b'hekk tinqara b?ala li tirreferi biss g?al dawn l-a??ar dispo?izzjonijiet.

100 Permezz ta' din id-domanda, il-qorti tar-rinviju titlob, fis-sustanza, jekk vanta?? fiskali b?ala dak fil-kaw?a prin?ipali jikkostitwixxix restrizzjoni g?al-libertà ta' stabbiliment jew g?all-moviment liberu tal-kapital previst fl-Artikoli 43KE u 56 KE, favur l-impri?i, bankarji jew mhux, li fihom il-fondazzjonijiet i?ommu ishma, fir-rigward ta' l-impri?i l-o?ra li joperaw fuq is-suq ikkon?ernat, fejn l-ishma mhumiex mi?muma minn tali fondazzjonijiet.

1. Fuq l-ewwel u t-tieni domandi, rigward il-kun?ett ta' "impri?a" skond l-Artikolu 87(1) KE.

a) Osservazzjonijiet ippre?entati lill-Qorti tal-?ustizzja

101 Il-konvenuti prin?ipali jsostnu li l-fondazzjonijiet bankarji ma jikkostitwixxux "impri?i" skond id-dritt Komunitarju tal-kompetizzjoni. B'hekk huma ma kinux su??etti g?al sistema ta' g?ajnuna mill-Istati. Huma kienu limitati li jir?ievu dividendi konnessi ma' l-ishma tag?hom, l-istess b?al kull proprjetarju ta' immobbli li jir?ievi l-kera dovuti skond il-kuntratt tal-kera.

102 Il-Gvern Taljan josserva li, g?all-perijodu rilevanti fil-ka? prin?ipali, il-fondazzjonijiet g?andhom ji?u kkunsidrati b?ala impri?i skond il-li?i tal-kompetizzjoni. L-ishma ta kontroll fil-kumpanniji bankarji kienu jikkostitwixxu f'dan ir-rigward indi?i suffi?jenti tan-natura kummer?jali tal-fondazzjonijiet bankarji u s-sistema b'hekk applikabbli g?all-fondazzjonijiet kienet turi l-e?istenza ta' konnessjoni kostituzzjonali u funzjonali bejniethom u s-sistema bankarja Taljana. Il-fondazzjonijiet bankarji, konsegwentement, kellhom ji?u su??etti g?ar-regoli tat-Trattat relatati ma' l-g?ajnuna mill-Istat.

103 Il-Kummissjoni ssostni li l-attività ta' detenzjoni u ta' amministrazzjoni ta' patrimonju e?er?itata mill-fondazzjonijiet bankarji ma tinkludix g?oti ta' servizzi fuq is-suq. Fir-rigward tal-?urisprudenza, is-sempli?i investitur li ji?bor dividendi jew l-interessi fuq il-kapital tieg?u ma joffrix la proprjetá u lanqas servizzi fuq is-suq. G?aldaqstant, il-fondazzjonijiet bankarji ma kinux e?er?itaw attività ekonomika. B'hekk huma ma setg?ux ji?u kkunsidrati b?ala impri?i, fin-nuqqas ta' interferenza fl-attività tal-kumpannija bankarja kkontrollata.

104 Fir-rigward ta' l-attivitajiet li kkonsistew fi ?las ta' kontribuzzjonijiet lil korpi ming?ajr skop ta' profitt fis-setturi ta' utilità so?jali, attivitajiet e?er?itati mill-fondazzjonijiet, dawn ma kinux jikkorrispondu g?al attivitajiet ta' impri?a.

105 Fir-rigward ta' attivitajiet finanzjarji, kummer?jali, immobbli u mobbli me?tie?a jew utli g?al skopijiet ta' interess pubbliku jew ta' utilità so?jali tal-fondazzjonijiet bankarji, attivitajiet li huma kienu awtorizzati li jsegwu skond l-Artikolu 12 tad-Digriet Nru 356/90, huma kellhom, madankollu, jinkludu aspetti ta' attività ta' impri?a intant li huma kienu inkludew l-offerta diretta fuq is-suq ta' proprjetà u ta' servizzi.

106 B?ala konklu?joni, korpi b?all-fondazzjonijiet bankarji ma jikkostitwixxux impri?i skond l-Artikolu 87 KE, sakemm huma ma jkunux offrew direttament proprjetà jew servizzi fuq is-suq fil-kuntest ta' operazzjonijiet me?tie?a jew utli sabiex jil?qu l-g?anijiet tag?hom ta' interess pubbliku u ta' utilità so?jali.

b) Ir-Risposta tal-Qorti tal-?ustizzja

107 Skond ?urisprudenza kostanti, fil-kuntest tal-li?i tal-kompetizzjoni, il-kun?ett ta' "impri?a" jinkludi kull entità li te?er?ita attività ekonomika indipendentement mill-istatus legali ta' dan il-korp, u l-mezz tieg?u ta' finanzjament (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi tat-23 ta' April 1991, Höfner u Elser, C-41/90, ?abra p. I-1979, punt 21, u tas-16 ta' Marzu 2004, AOK Bundesverband *et*, C-

264/01, C-306/01, C-354/01 u C-355/01, ?abra p. I-2493, punt 46).

108 Kull attività li tikkonsisti li toffri proprjetà jew servizzi fuq is-suq partikolari tikkostitwixxi attività ekonomika (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi tat-18 ta' ?unju 1998, il-Kummissjoni vs l-Italja, C-35/96, ?abra p. I-3851, punt 36, u tat-12 ta' Settembru 2000, Pavlov *et*, C-180/98 sa C-184/98, ?abra p. I-6451, punt 75).

109 L-iktar spiss, l-attività ekonomika hija e?er?itata direttament fuq is-suq.

110 Madankollu, mhuwiex esklu? li dan huwa l-fatt kemm ta' operatur f'kuntatt dirett mas-suq u, indirettament, ta' korp ie?or li jikkontrolla dan l-operatur fil-kuntest ta' unità ekonomika li huma jiffurmaw flimkien.

111 F'dan ir-rigwad, g?andu ji?i enfasizzat li s-sempli?i detenzjoni ta' ishma, anki ta' kontroll, mhuwiex bi??ejjed li jikkaratterizza attività ekonomika tal-korp detentur ta' dawn l-ishma, meta dawn ma jag?tux lok ?lief g?all-e?er?izzju ta' drittjiet marbuta mal-kwalità ta' azzjonist jew ta' membru, kif ukoll, jekk ikun il-ka?, g?all-?bir ta' dividendi, sempli?i frott ta' proprjetà.

112 Min-na?a l-o?ra, korp li j?omm ishma ta' kontroll f'kumpannija, je?er?ita effettivament dan il-kontroll filwaqt li jipparte?ipa direttament jew indirettament fl-amministrazzjoni tag?hom g?andu ji?i kkunsidrat b?ala li jag?mel parti mill-attività ekonomika e?er?itata mill-impri?a kkontrollata.

113 B'hekk hija stess g?andha, f'dan ir-rigward, ti?i kkwalifikata b?ala impri?a skond l-Artikolu 87(1)KE.

114 Fin-nuqqas ta' dan, sempli?i divi?joni ta' impri?a f'?ew? korpi distinti, li wa?da minnhom issegwi direttament l-attività ekonomika pre?edenti u t-tieni wa?da tikkontrolla l-ewwel wa?da filwaqt li tie?u ?sieb l-amministrazzjoni tag?ha huwa bi??ejjed li j?a??ad mil-effetti tag?hom ir-regoli Komunitarji dwar l-g?ajnuna mill-Istat. Dan jippermetti lit-tieni korp li jibbenefika minn sussidji jew minn vanta??i o?ra mog?tija mill-Istat jew permezz ta' ri?orsi ta' l-Istat u li jutilizzahom kollha kemm huma jew parti minnhom favur l-ewwel korp, fl-interess, ukoll, ta' l-unità ekonomika mag?mula mi?-?ew? korpi.

115 G?andu ji?i kkonstatat li interferenza, fl-amministrazzjoni ta' kumpannija bankarja, ta' korp b?ala fondazzjoni bankarja parti mill-kaw?a prin?ipali, tista' tikkonkretizza ru?ha fil-kuntest ta' sistema b?ala dik li dehret, g?all-perijodu kkon?ernat, tal-Li?i Nru 218/90 u tad-Digriet Nru 356/90.

116 Fil-fatt, fil-kuntest ta' din is-sistema:

– fondazzjoni bankarja li tikkontrolla l-kapital ta' impri?a bankarja, jekk hija ma tistax te?er?ita direttament l-attività bankarja, g?andha tassigura l-"kontinwità operazzjonali" bejnha stess u l-bank ikkontrollat;

– g?al dan il-g?an, xi dispo?izzjonijiet g?andhom jipprevedu li membri tal-kumitat ta' amministrazzjoni jew tal-korp ekwivalenti tal-fondazzjoni bankarji ji?u nnominati g?all-kunsill ta' amministrazzjoni u tal-membri tal-korp ta' kontroll g?all-kunsill ta' sorveljanza tal-kumpannija bankarja;

– il-kumpannija bankarja g?andha tag?ti kontribuzzjoni ddeterminata tad-d?ul ir?evuti li ?ejjin minn ishma fil-kumpannija bankarja g?al ri?erva ma?suba g?as-sottoskrizzjoni g?al ?idiet ta' kapital ta' din il-kumpannija;

– hija tista' tinvesti r-ri?erva, b'mod partikolari, f'ishma tal-kumpannija bankarja kkontrollata.

117 Tali regoli jittradu?u missjoni tal-fondazzjonijiet bankarji li jinfirxu lil hinn minn sempli?i investiment ta' kapital minn investitur. Huma jag?mlu possibbli l-e?er?izzju ta' funzjonijiet ta' kontroll, imma wkoll ta' l-impetu u tas-sostenn finanzjarju. Huma juru l-e?istenza ta' rabtiet kostituzzjonali u funzjonali bejn il-fondazzjonijiet bankarji u l-kumpanniji bankarji, li huwa kkonfermat mi?-?amma, b'mod partikolari skond dispo?izzjoni b?all-Artikolu 14 tad-Digriet Nru 356/90, ta' sorveljanza mill-Ministru tat-Te?or.

118 G?all-finijet ta' kwalifika eventwali b?ala "impri?a" tal-fondazzjoni bankarji konvenuta prin?ipali, hija kompetenza tal-qorti nazzjonali li tikkunsidra jekk din ta' l-a??ar mhux biss kienet i??omm ishma ta' kontroll f'kumpannija bankarja, imma, minbarra dan, kienet te?er?ita effettivament dan il-kontroll filwaqt li tipparte?ipa direttament jew indirettament fl-amministrazzjoni tag?ha.

119 G?al dak li jikkon?erna, barra minn hekk, ir-rwol mog?ti lill-fondazzjonijiet bankarji mil-le?i?latur nazzjonali fl-oqsma ta' interess pubbliku u ta' utilità so?jali, g?andu ji?i sseparat is-sempli?i ?las ta' kontribuzzjonijiet lil korpi ming?ajr skop ta' profitt l-attività e?er?itata direttament f'dawn l-oqsma.

120 Kwalifika tal-fondazzjoni bankarja b?ala "impri?a" tidher li teskludi attività li tillimita ru?ha g?all-?las ta' kontribuzzjonijiet lil korpi bla skop ta' profitt.

121 Fil-fatt, kif ukoll tosserva l-Kummissjoni, din l-attività g?andha natura esklu?ivament so?jali u mhijiex e?er?itata fuq suq f'kompetizzjoni ma' operaturi o?ra. Skond din l-attività, fondazzjoni bankarja ta?ixxi b?ala organizzazzjoni karitatevoli u mhux b?ala impri?a.

122 Min-na?a l-o?ra, meta fondazzjoni bankarja, fir-rigward tag?ha stess, fl-oqsma ta' interess pubbliku u ta' utilità so?jali, tu?a l-awtorizzazzjoni li ?iet mog?tija lilha mil-le?i?latur nazzjonali sabiex timplementa operazzjonijiet finanzjarji, kummer?jali, immobbli u mobbli me?tie?a jew xierqa g?at-twettiq ta' l-g?anijiet li ?ew iffissati g?aliha, din tista' toffri proprjetà jew servizzi fuq is-suq f'kompetizzjoni ma' operaturi o?ra, per e?empju fl-oqsma b?ar-ri?erka xjentifika, l-edukazzjoni, l-arti jew is-sa??a.

123 F'din l-ipote?i, su??etta g?all-evalwazzjoni tal-qorti nazzjonali, il-fondazzjoni bankarja g?andha ti?i kkunsidrata b?ala impri?a, min?abba li hija te?er?ita attività ekonomika, minkejja ?-?irkustanza li l-offerta ta' proprjetà jew ta' servizzi ssir bla skop ta' profitt, peress illi din l-offerta tinsab f'kompetizzjoni ma' dik ta' operaturi li jsegwu tali g?an.

124 Meta l-kwalifika ta' impri?a hija mi?muma, min?abba l-kontroll ta' kumpannija bankarja u min?abba l-interferenza fl-amministrazzjoni tag?ha jew min?abba attività f'dan il-qasam, b'mod partikolari, so?jali, xjentifiku jew kulturali, fondazzjoni bankarja b?ala dik fil-kaw?a prin?ipali g?andha, konsegwentement, tapplika regoli Komunitarji dwar l-g?ajnuna mill-Istat.

125 B'hekk g?andha ting?ata risposta g?all-ewwel u t-tieni domandi li persuna ?uridka b?all-fondazzjoni bankarja fil-kaw?a prin?ipali tista', skond it-termini ta' e?ami li huwa responsabbiltà tal-qorti nazzjonali fil-kunsiderazzjoni tas-sistema applikabbli g?a?-?mien ikkon?ernat, ti?i kkwalifikata b?ala "impri?a" skond l-Artikolu 87(1) KE u, b?ala tali, tkun su??etta matul dan i?-?mien g?ar-regoli Komunitarji dwar l-g?ajnuna mill-Istat.

2. Fuq it-tielet domanda, rigward il-kun?ett ta' "g?ajnuna mill-Istat" skond l-Artikolu 87(1) KE

a) Osservazzjonijiet ippre?entati lill-Qorti tal-?ustizzja

126 Il-konvenuti prin?ipali jikkunsidraw li mi?ura b?al dik prevista fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 ma tikkostitwxxix g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87(1) KE. Hija ma tippre?entax natura ta' g?a?la. Fil-fatt, hija tista' tibbenefika ming?ajr distinzjoni fil-korpi mhux kummer?jali kollha li jippre?entaw karatteristi?i previsti fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/45. Hija tikkorrispondi g?al mi?ura ?enerali. Hija ma tidderogax g?as-sistema fiskali ?enerali. Il-karatteristi?i specifi?i tal-korpi mhux kummer?jali kienu ji??ustifikaw, g?al ra?unijiet marbuta mal-koerenza interna tas-sistemi differenti, l-introduzzjoni tal-le?i?lazzjonijiet settorjali ri?ervati g?al dan it-tip ta' korp.

127 Skond il-Gvern Taljan, jekk il-qorti tar-rinviju tidde?iedi li l-fondazzjoni bankarja konvenuta prin?ipali g?andha tibbenefika minn e?enzjoni tat-tnaqqis previst fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62, flimkien mat-tnaqqis ta' nofs it-taxxa fuq id-d?ul tal-persuni ?uridi?i, previst fl-Artikolu 6 tad-Digriet Nru 601/73, id-dispo?ittiv fiskali in kwistjoni g?andu ji?i kkunsidrat b?ala g?ajnuna mill-Istat. Fil-fatt, l-impri?a kienet tinsab f'sitwazzjoni kompetittiva privile??jata fir-rigward ta' l-impri?i l-o?ra li joperaw fuq is-suq ta' referenza. Tnaqqis ta' nofs it-taxxa dovuta kienet tippermetti lill-fondazzjonijiet bankarji li jibbenefikaw minn kreditu ta' taxxa fir-rigward ta' l-Istat, fejn l-azzjonist ta' kumpannija g?andu d-dritt li jnaqqas it-taxxa m?allsa f'ammont mill-kumpannija li tag?ha huwa azzjonist, taxxa li tkun aktar minn dik li g?andu j?allas wara dak it-tnaqqis.

128 Il-Qorti tosserva li e?enzjoni b?al dik prevista fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 tista' ti?i kkunsidrata b?ala g?ajnuna mill-Istat. Il-vanta?? fiskali kien iffinanzjat mill-Istat. Huwa kien selettiv, kif kien miftiehem fil-funzjoni tal-forma le?i?lattiva ta' l-impri?a u ta' l-attività tag?ha f'?erti setturi, u, ma?suba li tiffavorixxi korpi kkunsidrati b?ala so?jaliment li ?aqqhom, ma jistax ji?i ??ustifikat min?abba n-natura jew l-ekonomija ?enerali tas-sistema li fiha huma jinsabu. Fir-rigward ta' l-e?istenza ta' in?idenza fuq l-iskambji u ta' distorsjoni tal-kompetizzjoni, hija kellha ti?i kkunsdirata f'kull ka? mill-qorti nazzjonali.

b) Ir-Risposta tal-Qorti tal-?ustizzja

129 G?all-finijiet tar-risposta g?at-tielet domanda mressqa, g?andhom jing?ataw lill-qorti tar-rinviju elementi ta' interpretazzjoni tal-kundizzjonijiet li permezz tag?hom l-Artikolu 87(1) KE jissu??etta n-natura ta' mi?ura nazzjonali b?ala g?ajnuna mill-Istat, ji?ifieri: i) il-finanzjament ta' din il-mi?ura mill-Istat jew permezz ta' ri?orsi ta' l-Istat, ii) is-selettività ta' din il-mi?ura, kif ukoll (iii) l-assenjazzjoni ta' l-iskambji bejn Stati Membri u d-distorsjoni tal-kompetizzjoni li jirri?ulta minnha.

i) Fuq il-kundizzjoni ta' finanzjament tal-mi?ura mill-Istat jew permezz ta' ri?orsi ta' l-Istat.

130 L-Artikolu 87(1) KE jg?id: "kull g?ajnuna, ta' kwalunkwe forma, mog?tija minn Stat Membru jew permezz ta' ri?orsi ta' l-Istat".

131 Skond ?urisprudenza kostanti, il-kun?ett ta' g?ajnuna huwa aktar ?enerali minn dak ta' sussidju, min?abba li jinkludi mhux biss is-servizzi po?ittivi, b?ala ma huma s-sussidji stess, imma wkoll interventi li, ta?t forom diversi, inaqqsu l-ispejje? li normalment jaqg?u fuq l-estimi ta' impri?a u li, b'hekk, ming?ajr ma jkunu sussidji fis-sens strett tal-kelma, huma ta' l-istess natura u g?andhom effetti identi?i (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi tat-8 ta' Novembru 2001, Adria-Wien Pipeline u Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, ?abra p. I-8365, punt 38; tal-15 ta' Lulju 2004, Spanja vs il-Kummissjoni, C-501/00, ?abra p. I-6717, punt 90, kif ukoll il-?urisprudenza ??itata iktar 'il fuq, u tal-15 ta' Di?embru 2005, l-Italja vs il-Kummissjoni, C-66/02, g?adha mhux ippubblikata fil-?abra, punt 77).

132 Jirri?ulta li mi?ura li permezz tag?ha l-awtoritajiet pubbli?i jag?tu lil ?erti impri?i e?enzjoni

fiskali li, g?alkemm ma tinkludix trasferiment ta' ri?orsi ta' l-Istati, tqieg?ed il-benefi?jarji f'sitwazzjoni finanzjarja aktar favorevoli mill-kontribwenti l-o?ra jikkostitwixxi g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87(1) KE. Bl-istess mod, tista' tikkostitwixxi g?ajnuna lill-Istat mi?ura mog?tija lil ?erti impri?i ta' tnaqqis ta' taxxa jew differiment tal-pagament tat-taxxa normalment dovuta (sentenza l-Italja vs il-Kummissjoni, ??itata iktar 'il fuq, punt 78).

133 B'hekk g?andu ji?i kkonstatat li, tkun xi tkun ir-risposta li ting?ata mill-qorti tar-rinviju g?all-kwistjoni, li g?adha qed ti?i diskussa, ji?ifieri jekk l-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 tikkon?ernax tnaqqis fuq ?las bil-quddiem fuq taxxa jew differiment ta' tnaqqis ta' taxxa mi?muma, mi?ura nazzjonali tkun xi tkun, skond il-ka?, ikkunsidrata b?ala applikabbli jekk taqa ta?t finanzjament statali.

ii) Fuq il-kundizzjoni ta' selettività tal-mi?ura

134 L-Artikolu 87(1) KE jipprojbixxi l-g?ajnuna li "tiffavorixxi ?erti impri?i jew ?erti produtturi", ji?ifieri l-g?ajnuniet selettivi.

135 Mi?ura b?al dik fil-kaw?a prin?ipali ma tapplikax g?all-operaturi ekonomi?i kollha. Hija b'hekk tista' ti?i kkunsidrata b?ala mi?ura ?enerali ta' politika fiskali jew ekonomika (sentenzi l-Italja vs il-Kummissjoni, ??itata iktar 'il fuq, punt 99, u tal-15 ta' Di?embru 2005, Unicredito Italiano, C-145/04, g?adha mhux ippubblikata fil-?abra, punt 49).

136 Kif il-Kummissjoni enfasizzat ?ustament, il-vanta?? fiskali kkon?ernat jing?ata in kunsiderazzjoni tal-forma legali ta' l-impri?a, persuna ?uridika ta' dritt pubbliku jew fondazzjoni, u setturi li fihom din l-impri?a te?er?ita l-attività tag?ha.

137 Huwa jidderoga mis-sistema fiskali ta' li?i komuni ming?ajr ma jkun i??ustifikat min-natura jew l-ekonomija tas-sistema fiskali li permezz tag?ha huwa integra ru?u. Id-deroga mhijiex ibba?ata fuq il-lo?ika tal-mi?ura jew it-teknika ta' impo?izzjoni, imma tirri?ulta mill-g?an tal-le?i?latur nazzjonali li jiffavorixxi finanzjarjament dawk il-korpi li so?jalment huma kkunsidrati li ?aqqhom dan.

138 Tali vanta?? b'hekk huwa selettiv.

iii) Fuq il-kundizzjonijiet ta' assenjament ta' skambji bejn Stati Membri u fuq id-distorsjoni tal-kompetizzjoni

139 L-Artikolu 87(1) KE jipprojbixxi l-g?ajnuniet li jaffettwaw l-iskambji bejn l-Istati Membri, li jwassal g?al distorsjoni jew jhedded li jwassal g?al distorsjoni tal-kompetizzjoni.

140 G?all-finijiet tal-kwalifika ta' mi?ura nazzjonali b?ala g?ajnuna mill-Istat, g?andu jkun hemm lok mhux li ti?i stabbilita in?idenza reali ta' l-g?ajnuna fuq l-iskambji bejn Stati Membru u d-distorsjoni effettiva tal-kompetizzjoni, imma li ji?i e?aminat jekk l-g?ajnuna tistax taffettwa dawn l-iskambji u to?loq distorsjoni tal-kompetizzjoni (sentenzi tad-29 ta' April 2004, l-Italja vs il-Kummissjoni, C-372/97, ?abra p. I-3679, punt 44, u sentenzi ??itati iktar 'il fuq tal-15 ta' Di?embru 2005, l-Italja vs il-Kummissjoni, punt 111, u Unicredito Italiano, punt 54).

141 B'mod partikolari, meta g?ajnuna mog?tija minn Stat Membru ssa??ah il-po?izzjoni ta' impri?a fir-rigward ta' impri?i kompetituri o?ra fl-iskambji intrakomunitarji, dawn ta' l-a??ar g?andhom ji?u kkunsidrati b?ala influwenzati mill-g?ajnuna (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi ??itati iktar 'il fuq tal-15 ta' Di?embru 2005, l-Italja vs il-Kummissjoni, punt 115, u Unicredito Italiano, punt 56, u l-?urisprudenza ??itata iktar 'il fuq).

142 F'dan ir-rigward, i?-?irkustanza li settur ekonomiku kien is-su??ett ta' liberalizzazzjoni fl-livell

Komunitarju hija ta' natura li tikkaratterizza in?idenza reali jew potenzjali ta' l-g?ajnuniet fuq il-kompetizzjoni, kif ukoll fuq l-effett tag?hom fuq l-iskambji bejn l-Istati Membri (ara s-sentenza tat-13 ta' Frar 2003, Spanja vs il-Kummissjoni, C-409/00, ?abra p. I-1487, punt 75, u s-sentenzi ??itati iktar 'il fuq, tal-15 ta' Di?embru 2005, l-Italja vs il-Kummissjoni, punt 116, u Unicredito Italiano, punt 57).

143 Barra minn hekk, mhuwiex ne?essarju li l-impri?a benefi?jarja tipparte?ipa hija stess g?all-skambji intrakomunitarji. Fil-fatt, meta Stat Membru jag?ti g?ajnuna lil impri?a, l-attività interna tista' ssib ru?ha mi?muma jew mi?juda, flimkien ma' din il-konsegwenza li l-possibilitajiet ta' l-impri?i stabbiliti fi Stati Membri o?ra li jippenetraw is-suq ta' dan l-Istat Membru jkunu tnaqqsu. Minbarra dan, rinforz ta' impri?a li, sa dak i?-?mien, ma pparte?ipatx g?al skambji intrakomunitarji tista' ssib ru?ha f'sitwazzjoni li tippermettilha li tippenetra s-suq ta' Stat Membru ie?or (sentenzi ??itati iktar 'il fuq tal-15 ta' Di?embru 2005, l-Italja vs il-Kummissjoni, punt 117, u Unicredito Italiano, punt 58).

144 Fil-kaw?a prin?ipali, hija kompetenza tal-qorti nazzjonali li tikkunsidra fil-fatt, fid-dawl ta' l-elementi ta' interpretazzjoni li jippre?edu, jekk i?-?ew? kundizzjonijiet e?aminati humiex sodisfatti.

145 Bla ?sara g?al din l-evalwazzjoni, g?andu ji?i kkonstatat li:

– is-settur tas-servizzi finanzjarji kien is-su??ett ta' pro?ess importanti ta' liberalizzazzjoni fil-livell Komunitarju, li enfasizza l-kompeti??joni li setg?et di?a tirri?ulta mill-moviment liberu tal-kapital previst mit-Trattat (sentenzi ??itati tal-15 ta' Di?embru 2005, l-Italja vs il-Kummissjoni, punt 119, u Unicredito Italiano, punt 60);

– vanta?? fiskali b?al dak fil-kaw?a prin?ipali jista' jsa??ah, skond it-termini ta' finanzjament u/jew ta' fondi, il-po?izzjoni ta' l-unità ekonomika, attiva fis-settur bankarju, ikkostitwita mill-fondazzjoni bankarja u l-kumpannija bankarja;

– jista' wkoll isa??ah il-po?izzjoni tal-fondazzjoni bankarja f'attività e?er?itata, b'mod partikolari, fil-qasam so?jali, xjentifiku jew kulturali.

146 Fil-kunsiderazzjoni ta' l-elementi kollha li jippre?edu, g?andha ting?ata risposta g?at-tielet domanda mressqa fis-sens li e?enzjoni ta' tnaqqis fuq id-dividendi b?al fil-kaw?a prin?ipali, tista', skond e?ami li hija r-responabbilità ta' qorti nazzjonali, ti?i kkwalifikata b?ala g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87(1) KE.

3. Fuq il-?ames domanda, dwar il-kun?etti ta' "restrizzjonijiet g?al-libertà ta' l-istabbiliment" u ta' "restrizzjoni fuq il-moviment liberu tal-kapital" skond l-Artikoli 43 KE u 56 KE.

a) Osservazzjonijiet ippre?entati lill-Qorti tal-?ustizzja

147 Il-konvenuti prin?ipali jikkontestaw l-e?istenza, evokata mill-?ames domanda, ta' ostaklu g?al-libertà ta' l-istabbiliment jew g?all-moviment liberu tal-kapital favur kumpanniji bankarji. Skond dawn, e?enzjoni b?al dik imsemmija fl-Artikolu 10 bis tal-Li?i Nru 1745/62 ma tag?tix vanta?? lil dawn il-kumpanniji, li huma sempli?ement inkarigati mill-irkupru tat-taxxa dovuta mill-impri?i li ji?bru d-d?ul. Dawn il-kumpanniji ma jie?du ebda vanta?? mill-e?enzjoni tat-tnaqqis fuq il-benefi??ji ddistribwiti.

148 Il-Gvern Taljan isostni li, g?ar-ra?uni tal-vanta?? fiskali fil-kaw?a prin?piali, il-kumpannija li fiha fondazzjoni bankarja ??omm l-ishma tista' tibbenefika minn investimenti aktar g?olja minn tag?hom, li jista' jwassal g?al ksur tal-libertà ta' stabbiliment jew ksur tal-moviment liberu tal-kapital

suxxettibbli li jo?loq distorsjonijiet fuq is-suq ikkon?ernat.

149 Il-Kummissjoni tikkunsidra li l-vanta?? fiskali ma jibbenefikax lill-kumpannija bankarja, imma lill-fondazzjoni bankarja.

b) Ir-Risposta tal-Qorti tal-?ustizzja

150 Filwaqt li kkunsidrat ir-risposti mog?tija g?all-ewwel tliet domandi fil-kunsiderazzjoni tal-fatti ?uridi?i u fattwali tal-kaw?a prin?ipali, g?andu ji?i kkonstatat li mhemmx lok li ti?i e?aminata l-?ames domanda, tkun xi tkun id-de?i?joni tal-qorti tal-rinviju li tintervjeni rigward il-kwalifika tal-vanta?? fiskali in kwistjoni fir-rigward tar-regoli Komunitarji dwar g?ajnuna mill-Istat.

151 Fil-fatt, jekk il-qorti tar-rinviju tikkwalifika l-vanta?? fiskali b?ala g?ajnuna mill-Istat, dan il-vanta?? g?andu jitne??a, b'tali mod li ma jkun hemm ebda differenza ta' trattament li jista' ji?i analizzat fir-rigward ta' l-Artikoli 43 KE u 56 KE.

152 Jekk, bil-kontra, hija ti??ad il-kwalifika ta' g?ajnuna mill-Istat, il-kwistjoni ta' l-e?istenza ta' restrizzjoni g?al-libertà ta' stabbiliment jew g?all-moviment liberu tal-kapital ma jag?ti ebda vanta??.

Fuq l-ispejje?

153 Peress illi l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as-sottomissjonijiet ta' l-osservazzjonijiet lill-Qorti, barra dawk ta' l-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

G?al dawn il-motivi, il-Qorti tal-?ustizzja (it-Tieni Awla) taqa' u tidde?iedi:

1) **Persuna ?uridika b?al dik fil-kaw?a prin?ipali tista', skond it-termini ta' e?ami li huwa responsabbiltà tal-qorti nazzjonali fil-kunsiderazzjoni tas-sistema applikabbli g?a?-?mien ikkon?ernat, ti?i kkwalifikata b?ala "impri?a" skond l-Artikolu 87(1) KE u, b?ala tali, tkun su??etta matul dan i?-?mien g?ar-regoli Komunitarji dwar l-g?ajnuna mill-Istat.**

2) **E?enzjoni ta' tnaqqis fuq id-dividendi, b?al fil-kaw?a prin?ipali, tista', skond e?ami li hija r-responabbilità ta' qorti nazzjonali, ti?i kkwalifikata b?ala g?ajnuna mill-Istat skond l-Artikolu 87(1) KE.**

Firem

* Lingwa tal-kaw?a: it-Taljan.